

Sygnatura akt VI C 307/14

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 28 marca 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu VI Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Andrzej Michór

Protokolant: Bartosz Jakus

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa Grupy (...) Sp. z o.o. we W.

przeciwko R. M.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego R. M. na rzecz strony powodowej Grupy (...) Sp. z o.o. we W. kwotę 220,20 zł (dwustu dwudziestu złotych dwudziestu groszy) wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotnej stopy kredytu lombardowego w NBP, nie wyższymi niż 20 % w stosunku rocznym, liczonymi od kwoty 208,80 zł (dwustu ośmiu złotych osiemdziesięciu groszy) od dnia 19 lipca 2012 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddała,

III. zasądza od pozwanego R. M. na rzecz strony powodowej Grupy (...) Sp. z o.o. we W. kwotę 81,72 zł (osiemdziesięciu jeden złotych siedemdziesięciu dwóch groszy) tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu,

IV. wyrokowi w zakresie punktów I i III nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt VI C 307/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa Grupa (...) Sp. z o.o. we W. wniosła o zasądzenie od pozwanego R. M. kwoty 608,80 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości 20 % w skali rocznej liczonymi od kwoty 208,80 zł od dnia 19.07.2012 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że pozwana dnia 18.06.2012 r. zawarła ze stroną powodową umowę pożyczki na kwotę 180 zł. Zgodnie z punktem 7 umowy całkowita kwota do zapłaty wynosi 208,80 zł na którą to kwotę składa się także opłata za przygotowanie pożyczki w wysokości 16 % pożyczki. Pożyczka została udzielona na czas określony 30 dni. Pozwany zobowiązał się w umowie zwrócić pożyczkę do dnia 18.07.2012 r. W pkt 5.3 regulaminu strony zawarty postanowienie, z którego wynika, że datą spłaty pożyczki jest data wpływu środków w agencji udzielającej pożyczki lub data wpływu środków na rachunek powoda. Strona powodowa wskazała, że zgodnie z pkt. 6.1 Regulaminu od nie spłaconej w terminie pożyczki oprocentowanie pożyczek wynosi 20% rocznie. Powód powołując się na pkt 6.2 regulaminu naliczył pozwanemu opłatę za wysłanie wezwań do zapłaty w kwocie 2x 50 zł, jak również naliczył opłaty za administrowanie długiem – po 20 zł za miesiąc, naliczając z tego tytułu łącznie 300 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 18.06.2012 r. strona powodowa Grupa (...) Sp. z o.o. we W. oraz pozwany R. M. zawarli umowę pożyczki. Wskazano w niej, że pożyczka wynosi 180 zł, opłata za przygotowanie pożyczki wynosi 16%, rzeczywista roczna stopa

procentowa – 192%, całkowita kwota do zapłaty – 208,80 zł. Pożyczka została udzielona na okres 30 dni - do dnia 18.07.2012 r.

W regulaminie przyznawania pożyczek wskazano, że w przypadku niespłacenia pożyczki w terminie naliczane jest oprocentowanie pożyczki w wysokości 20%. W przypadku niespłacenia pożyczki, pożyczkodawca powinien przypomnieć pożyczkobiorcy o spłacie telefonicznie lub sms-em. W regulaminie wskazano, że koszt przypomnienia wynosi 10 zł. Zastrzeżono jednocześnie, że w czwartym dniu roboczym po terminie spłaty pożyczki pożyczkodawca wystawi pożyczkobiorcy wezwanie do zapłaty, którego koszt określono na 50 zł. Dodatkowo w przypadku niespłacenia pożyczki w terminie, po upływie każdych 30 dni od upłynięcia terminu spłaty pożyczkodawca będzie naliczał pożyczkobiorcy opłatę za administrowanie długiem w wysokości 20 zł. Dalej w regulaminie zastrzeżono, że w przypadku, gdy pożyczka nie zostanie spłacona w terminie 40 dni od ostatniego dnia okresu, na który jest udzielona, pożyczkodawcy przysługuje prawo do skorzystania z usług kancelarii prawnej i/lub firmy windykacyjnej i obciążenia pożyczkobiorcy kosztami postępowania windykacyjnego. Przed skierowaniem sprawy do kancelarii lub windykacji wystawione zostanie kolejne wezwanie do zapłaty, którego koszt określono na 50 zł. W regulaminie zastrzeżono, że za każde wezwanie do zapłaty kancelarii naliczana będzie opłata 50 zł.

(dowód: umowa pożyczki k. 14,

regulamin przyznawania i obsługi pożyczek k. 15)

Pozwany nie spłacił pożyczki w żadnej części.

(bezsporne)

Dnia 21.08.2012 r. strona powodowa sporządziła skierowanie do pozwanej wezwanie do zapłaty. Wezwanie doręczono pozwanej Poczta Polska za zwrotnym poświadczeniem odbioru dnia 22.08.2012 r. Kolejne wezwanie do zapłaty sporządzono 4.06.2013 r. Wezwanie doręczono pozwanej Poczta Polska za zwrotnym poświadczeniem odbioru dnia 11.06.2013 r.

(dowód: wezwania do zapłaty z dowodami nadania k. 19-22)

Koszt doręczenia przesyłki przez Poczta Polska wynosi 5,70 zł za każdą przesyłkę.

(fakt bezsporny)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, iż postępowanie w niniejszej sprawie miało charakter uproszczony – a co za tym idzie - obowiązuje w nim zasada prekluzji dowodowej stosownie do art. 505⁵ k.p.c.

Ustalając stan faktyczny Sąd miał na względzie regulację art. 6 k.c. zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (ciężar dowodu) a nadto art. 3 k.p.c. wedle którego strony obowiązane są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Rzeczą sądu nie jest zatem zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Nie obowiązuje obecnie zasada odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego (por. wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, z. 6-7, poz. 76; wyrok SN z dnia 7 października 1997 r.,

II UKN 244/98, OSNP 1999, z. 20, poz. 662; wyrok SN z dnia 16 grudnia 1997 r. II UKN 406/97, OSNP 1998, z. 21, poz. 643; wyrok SN z dnia 11 października 2000 r., II UKN 33/00, OSNP 2002, z. 10, poz. 251). Zasada ta znajduje uzasadnienie nawet w przypadku stron występujących w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego (por. cyt. wyrok SN z dnia 11 października 2000 r.).

Nie sposób nadto przyjąć, że w przypadku, gdy pozwany nie wdaje się w spór, powództwo należy uwzględnić. Zasadność powództwa w każdym przypadku podlega bowiem kontroli Sądu. Co więcej – ma to miejsce nawet w sytuacji zawierania przez strony ugód. To powód ma udowodnić swoje zadanie i jego obciąża związane z tym ryzyko.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 z późn. zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Natomiast wedle art. 5 pkt 1 tej ustawy konsumentem jest konsument w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny. W myśl art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku m.in. stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy; całkowitą kwotę kredytu; terminy i sposób wypłaty kredytu; rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta.

Tymczasem zgodnie z art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Natomiast w myśl art. 58 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (§ 1). Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (§ 2). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (§ 3). Stosownie do art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego.

Zgodnie z art. 359 § 1 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. W myśl art. 359 § 2¹ k.c. maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne).

W orzecznictwie SN wskazuje się, że pozostawienie stronom swobody określenia wysokości odsetek, gdy ich źródłem jest ustawa, jak i wówczas gdy dopuszczalność ich wynika z umowy, nie uchyla kontroli tych stosunków prawnych formowanych w warunkach wolności gospodarczej pod kątem ogólnych klauzul zabezpieczających obrót gospodarczy przed zjawiskami patologicznymi, które mimo pozornej zgodności z innymi przepisami nie mogą doznawać ochrony ze strony państwa. Odwołanie się do zasad współzycia społecznego zarówno w art. 353¹ k.c. jak i w art. 58 k.c. ma natomiast charakter uniwersalny (zob. uzasadnienie wyroku SN z 8.01.2003 r., II CKN 1097/00, LEX nr 78878). Pozostawienie stronom swobody określenia wysokości odsetek, gdy ich źródłem jest ustawa, jak i wówczas, gdy dopuszczalność ich wynika z umowy, nie uchyla kontroli tych stosunków prawnych formowanych w warunkach wolności gospodarczej pod kątem klauzul ogólnych, zabezpieczających obrót gospodarczy przed zjawiskami patologicznymi, które mimo pozornej zgodności z innymi przepisami nie mogą doznawać ochrony ze strony państwa. Ustawodawca, mając na względzie bogactwo życia gospodarczego, sformułował konieczne ograniczenia w postaci

klauzul generalnych i pozostawił sądom wypełnienie ich treścią na podstawie znajomości zjawisk ekonomicznych i społecznych. Do nich należą zasady współzycia społecznego, a wśród nich zakaz lichwy, tj. zastrzegania rażąco wygórowanych odsetek przysparzających nadmiernych w danych stosunkach i nieusprawiedliwionych zysków dla jednej ze stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2000 r., IV CKN 85/00, OSP 2001, nr 3, poz. 48; wyrok SN z 8.01.2003 r., II CKN 1097/00, OSNC 2004/4/55).

Artykuł 353¹ k.c. należy do kategorii przepisów iuris cogentis, a więc naruszenie któregokolwiek z wymienionych w nim kryteriów swobody kontraktowej wywołuje sankcję nieważności na podstawie art. 58 k.c. W konsekwencji, zastrzeżenie nadmiernych świadczeń należało ocenić jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., jak i art. 353¹ k.c. (por. uzasadnienia uchwał składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1991 r. III CZP 15/91, OSNCP 1992, nr 1, poz. 1 i z dnia 6 maja 1992 r., III CZP 141/91, OSNC 1992, nr 6, poz. 90). Umowa przewidująca takie świadczenia jest częściowo bezwzględnie nieważna na podstawie art. 58 § 2 w związku z art. 58 § 3 k.c. Należy jednak zauważyć, że nieważność bezwzględna umowy z powodu jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego istnieje z mocy prawa w zakresie ustalonym przez Sąd (zob. uzasadnienie wyroku SN z 8.01.2003 r., II CKN 1097/00, OSNC 2004/4/55).

Z uwagi na powyższe brak było podstaw do zasądzenia od pozwanej na rzecz strony powodowej „opłat za administrowanie” po 20 zł za każdy miesiąc, stanowią one bowiem formę ukrytych, lichwiarskich odsetek. Nie sposób przy tym nie wskazać, że powód uprzednio naliczył pozwanej odsetki przy rzeczywistej stopie procentowej w wysokości 192%.

Brak także podstaw dla zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda odsetek liczonych przy stopie procentowej 20 %, bowiem przekraczają one odsetki maksymalne. W konsekwencji należało odsetki obniżyć do aktualnej stopy czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Istniały bowiem podstawy dla zasądzenia pozostałej części należności, w tym odsetek za opóźnienie, z uwzględnieniem wskazanego wyżej miarkowania. Zgodnie bowiem z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast w myśl art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Stosownie do art. 481 § 2 k.c. jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Należało także zmniejszyć koszty wysłania wezwań do zapłaty ze 100 zł (2x50 zł) na 11,40 zł (2x5,70 zł), tj. do faktycznych kosztów pocztowych wysyłki wezwań. Nie sposób nie podnieść że określenie wysokości kosztów wezwań, w tym w kontekście kwoty pożyczki, narusza zasady współzycia społecznego. Strona powodowa reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wskazała w istocie, w jaki dokładnie sposób obliczana jest należność za wezwania do zapłaty określona w umowie. Niezależnie od powyższego w żaden sposób nie wykazała, jakie realnie koszty ponoszone są w związku z wysłaniem takiego wezwania, w szczególności tego, jakie koszty ponosi strona powodowa związku z przygotowaniem takich wezwań.

Mając powyższe na względzie należało zmniejszyć wyliczoną przez stronę powodową w pozwie należność do kwoty 220,20 zł (208,80 zł + 11,40 zł).

Mając natomiast na względzie treść art. 100 k.p.c., Sąd orzekł o kosztach postępowania rozdzielając je stosunkowo. Wobec zaś tego, że strona powodowa wygrała proces w 36% oraz fakt, że na koszty procesu, jakie poniosła, składa się opłata sądowa od pozwu w wysokości 30 zł, koszty zastępstwa prawnego w wysokości 180 zł (§ 6 pkt 2 na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, należało zasądzić

od pozwanej na rzecz strony powodowej 36% kosztów, jakie poniosła w związku z prowadzeniem sprawy, czyli kwotę 81,72 zł.

Rygor natychmiastowej wykonalności uzasadnia unormowanie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.

Mając powyższe na względzie na mocy powołanych przepisów prawa należało orzec jak w treści wyroku.

Sygn. akt VI C 307/14

Zarządzenie

1. odnotować uzasadnienie,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć stronie powodowej do rąk pełnomocnika,
3. kal. 14 dni.

W., dnia 15.04.2014 r.